

ВІДГУК

офіційного опонента

канд. арх., доц., доцента кафедри архітектурного проектування та інженерії
Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка»

Шулдан Лариси Олександрівни

про дисертаційну роботу

Піщева Давида Олеговича

**«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОЄКТУВАННЯ
ТЕМАТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ ДОЗВІЛЛЯ»,**

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 – архітектура та містобудування
(галузь знань 19 – архітектура та будівництво)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та зв'язок з планами галузі науки. Актуальність даної теми підтверджується потребою вдосконалення наявних та побудови нових публічних дозвіллевих комплексів, що є складовими процесу покращення якості середовища. Вони сприяють досягненню цілей сталого розвитку міста та громади, а також утворенню іміджу якісного і гостинного міста. Тож проектування, будівництво та експлуатація тематичних комплексів дозвілля може збільшувати міський потенціал у таких напрямках:

- культурному і освітньому (збереження культурної спадщини, проведення освітніх заходів та дослідження певних аспектів історії);
- економічному (залучення місцевих ресурсів та зовнішніх інвестицій з доброю перспективою їх окупності, створення додаткових робочих місць);
- соціальному (привернення туристичних потоків та організація дозвілля мешканців, нові можливості для влаштування подій та активностей, що відповідають сучасним інтересам і потребам споживачів);
- екологічному (збереження природного середовища, зокрема біорізноманіття на території, розвиток екологічно збалансованого туризму);
- технологічному (впровадження будівельних інновацій, новітніх технологій та креативних архітектурних і дизайнерських рішень).

Викладені у вступі та в розділах основної частини роботи положення, які стосуються постановки проблеми в цілому та окремих її аспектів, також переконують у тому, що відповідні питання недостатньо розроблені у вітчизняній архітектурній науці, а тому є перспективними для дослідження.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів, що регламентують діяльність у сфері архітектури та містобудування, а саме: Закону України № 687/14 «Про архітектурну діяльність» (1999 р. зі змінами); Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми збереження та використання об'єктів культурної спадщини» (2004 р.); Указу Президента України № 422/97 «Про пріоритетні завдання у сфері містобудування» (1997 р.) та узгоджується із рекомендаціями ЮНЕСКО «Про збереження і сучасну роль історичних ансамблів», вимогами сталого міського розвитку та підвищення якості життя людей «Sustainable Development Goals». Робота, її висновки і результати пов'язані з науково-дослідної роботи кафедри Архітектури будівель та споруд ОДАБА: «Стан та архітектурна трансформація типів громадської та житлової забудови Одеси» (Державний реєстраційний номер: 0121U111818).

Вказані позиції підтверджують актуальність теми дисертаційної роботи Піщева Давида Олеговича «Теоретико-методологічні аспекти проектування тематичних комплексів дозвілля».

2. Найбільш суттєві наукові результати роботи. В дисертаційній роботі вперше запропоновано трактування поняття «тематичний комплекс дозвілля», як будівлі або комплексу, що має конкретну тему або перелік тем, та його функція відповідає визначенню поняття дозвілля. Виявлено психологічні передумови виникнення тематичних комплексів дозвілля за допомогою піраміди Маслоу, як ієрархічної моделі потреб людини; визначено формулу розрахунку коефіцієнта корисності ТКД (η - коефіцієнт корисності ТКД). Систематизовано у табличній формі інструмент для аналізу корисності ТКД, розроблено методiku аналізу локації для виявлення обмежень при проектуванні тематичних комплексів дозвілля та сформовано механізм імплементації головної музичної теми у архітектурно-планувальну структуру тематичного комплексу дозвілля.

Здобувачем удосконалено типологію тематичних комплексів дозвілля, розроблено графічні відображення для кожного пункту типологічної класифікації, які систематизовано у єдину, компактну схему для зручності читання та розміщення при дизайні архітектурного середовища. В роботі уточнені принципи архітектурно-планувальної організації тематичних комплексів дозвілля

Подальшого розвитку набули механізми формування образу тематичного комплексу дозвілля на основі аналізу об'єкта, за яким формується ТКД, надані рекомендації щодо формування питань глибинного інтерв'ю стейкхолдерів ділянки проектування з метою моніторингу та формування громадської думки.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. В роботі аргументовано актуальність теми дослідження, чітко сформульовано науковий апарат (мета, завдання, об'єкт, предмет та межі дослідження, як територіальні, так і хронологічні). Проведено ґрунтовний аналіз нормативних джерел і наукових праць за темою дослідження та виявлені сучасні проблеми формування архітектури тематичних комплексів дозвілля.

Достовірність наукових результатів досягнуто завдяки сформованій у роботі методиці, що поєднала загальнонаукові і спеціальні методи. Дослідження ґрунтується на комплексному підході та охоплює:

- Ретроспективний аналіз просторових характеристик комплексів дозвілля з використанням графоаналітичного методу систематизації матеріалу.
- Аналіз літературних джерел, інтернет-ресурсів, теоретичних праць, нормативних документів, концептуальних проектних рішень і методів.
- Метод експертних оцінок, що ґрунтується на вивченні та систематизації наукових досліджень тематичних комплексів дозвілля і в суміжних галузях наукового знання (соціологія, туризм, маркетинг, психологія тощо).
- Математичний і графоаналітичний апарати дослідження.
- Картографування, структурний аналіз, цифрове моделювання, вимірювання та оцифрування архівних даних.
- Натурне обстеження просторових характеристик вітчизняних тематичних комплексів дозвілля.

– Цифрове проєктно-експериментальне моделювання, що синтезує розроблені в процесі дослідження архітектурно-планувальні та об'ємно-просторові принципи тематичних комплексів дозвілля.

Дослідження ґрунтується на масиві фактологічного матеріалу, що здобувач піддає детальному і різноаспектному аналізу та підкріплює теоретичні викладки.

Вищенаведені аргументи доводять, що отримані основні положення дисертації достовірні і науково обґрунтовані, відповідають меті і завданням дослідження, не викликають сумніву та свідчать про високий рівень наукової і фахової підготовки здобувача.

4. Значення для науки і практики одержаних автором результатів.

Основні теоретичні напрацювання можуть застосовуватись для розроблення проєктних пропозицій з проєктування тематичних комплексів дозвілля. Запропоновані типологічні аспекти тематичних комплексів дозвілля допоможуть структурувати всі існуючі і майбутні тематичні комплекси дозвілля. Сформована автором методика дослідження основних принципів архітектурно-планувальної організації тематичних комплексів дозвілля дозволяє якісно і сучасно розробити архітектурно-планувальну структуру тематичних комплексів дозвілля.

Результати дослідження впроваджені в навчальний процес підготовки здобувачів за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування, кафедри архітектури будівель та споруд Одеської державної академії будівель та споруд (довідка № 11-926).

Теоретичні положення роботи впроваджені в реальному проєкті «Ревіталізація узбережжя Великого Фонтану від 11 до 16 станцій, м. Одеса» (Додаток Б), про що засвідчують акти впровадження.

5. Оцінка змісту дисертаційного дослідження. Відгук складено на підставі ознайомлення з рукописом дисертаційної роботи Піщева Д.О. «Теоретико-методологічні аспекти проєктування тематичних комплексів дозвілля». Дисертаційна робота містить анотацію, перелік умовних позначень та термінологічний словник, вступ, три розділи, висновки до кожного розділу та висновки за результатами дослідження, список використаних літературних джерел та додатки. Загальний обсяг дисертації складає 184 сторінок, з яких 134 сторінок -

основного тексту, 89 рисунків, 15 сторінок списку використаних джерел (151 найменування), а також додатка на 8 сторінках.

У вступі (С.22-31) наявні усі необхідні складники: розкрито актуальність теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; окреслено мету і завдання; сформульовано об'єкт, предмет і межі дослідження; перелічено методи дослідження з авторськими доповненнями до них; відзначені наукова новизна одержаних результатів та їх практична цінність, особистий внесок здобувача й апробація результатів дослідження та кількість опублікованих друкованих праць, структура та обсяг роботи.

Перший розділ *«Передумови виникнення тематичних комплексів дозвілля»* присвячений дослідженню психологічних, соціальних та економічних передумов виникнення тематичних дозвільних комплексів. Наведений огляд сучасних світових тенденцій в проектуванні тематичних комплексів дозвілля на основі аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду. Виявлені їх особливості, прийоми, які використовуються при створенні тематизованого простору. Наведені приклади найбільш відомих і знакових тематичних комплексів дозвілля.

У другому розділі *«Методичні аспекти функціональної організації тематичних комплексів дозвілля»* передбачається застосування ряду науково-дослідних методів, що формують методологічний апарат даного дослідження. Пропрацьований механізм розробки анкети для соціального опитування громади з метою аналізу потреб та страхів суспільства. Розроблено методичний підхід до оцінки впливу соціально-економічних факторів на тематичну функцію комплексів дозвілля і прописано покроковий план дій для аналізу.

Розібрано чинники, що впливають на формування тематичних комплексів дозвілля, об'єктивні та суб'єктивні обмеження при проектуванні ТКД та розроблений принцип обрання образу при проектуванні тематичного комплексу дозвілля.

У третьому розділі *«Принципи і прийоми об'ємно просторової організації тематичних дозвільних комплексів»* розроблені принципи формування функціонально-планувальної організації ТКД. Запропонована удосконалена типологія тематичних комплексів дозвілля і графічне відображення її для зручності сприйняття. Розроблений і апробований на конкретному прикладі

механізм застосування головної музичної теми у архітектурі. Окреслено перспективи подальших досліджень.

6. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням та виконана на належному науковому рівні. Автор вільно володіє теоретичним підґрунтям проблеми та наявними методами дослідження. Простежується єдність змісту дисертаційної роботи, а результати теоретично і практично обґрунтовані. Позитивне враження справляє графічна частина роботи, що повністю відображає хід і результати дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки до оформлення дисертацій, написана українською мовою з додаванням анотації англійською мовою. Її мовно-стилістичне оформлення відповідає науковим роботам у галузі архітектури, засвідчує володіння фаховою мовою та термінологічним апаратом науковця. Робота виконана з дотриманням правил академічної доброчесності.

7. Дискусійні положення та зауваження до роботи. Поряд з позитивною характеристикою роботи слід відмітити і деякі зауваження.

1. Автором достатньо докладно розглядається питання підсилення середовищного ефекту тематичних осередків їх акустичним (музичним) оформленням (с. 148-155). Але поза увагою залишилися інші, не менш впливові інструменти, наприклад, засоби і прийоми архітектурної світлології (вплив на свідомому і підсвідомому рівні природного і штучного освітлення, формотворчі властивості світла); питання звуко- і шумозахисту; вплив на їхнє формування кліматичних особливостей району будівництва та мікрокліматичні вимоги до частин комплексів, т. ін.

2. Дисертація містить значну кількість графічного матеріалу. Однак, в ілюстративній частині (напр.: *Рис. 3.3, Рис. 3.11, Рис. 3.15*) не наведено покликань та не всюди зазначене авторство цитованих об'єктів.

3. У Розділі 3 бажано було б розглянути питання теоретичних моделей об'ємно - просторового формування ТКД.

4. В тексті дисертації зустрічаються іншомовні терміни, що мають занальноприйняті відповідники в українському науковому полі, а також описки, синтаксичні та пунктуаційні помилки (напр. с.72, с. 120, с. 146, с.197, та ін.).

Наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не зменшують її наукової та практичної значимості.

8. Висвітлення результатів дослідження відбулося у 7 друкованих працях, серед них 4 статті у наукових фахових виданнях України (дві у співавторстві). Інші результати відображено у тезах 3 наукових доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Список праць доповнено зазначенням особистого внеску автора. Наукові праці здобувача повністю відповідають темі дисертаційної роботи.

9. Загальний висновок. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів, їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, дисертація «Теоретико-методологічні аспекти проектування тематичних комплексів дозвілля», відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом № 40 Міністерства науки та освіти України від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 31.05.2019) та Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи по присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами № 341 від 21.03.2022), а її автор, Піщев Давид Олегович заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

канд. арх., доц., доцент кафедри
архітектурного проектування
та інженерії ІАРД
Національного університету
«Львівська політехніка»
27.11.2023

Шулдан Л.О.

Підпис Шулдан Л.О. засвідчую:

